

2. Коцюбинський М. Тіні забутих предків. Новели / М. Коцюбинський. – Харків: Фоліо, 2008. – С. 8-65.
3. Леонгард К. Акцентуированные личности / К. Леонгард // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [https://royallib.com/read/leongard\\_karl/aktsentuirovannii\\_lichnosti.html#40960](https://royallib.com/read/leongard_karl/aktsentuirovannii_lichnosti.html#40960).
4. Підгорна О.М. Можливості клінічної демонстрації на етапі інтерпретаційного аналізу художнього тексту в умовах медичного ВНЗ / О.М. Підгорна // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Філологічні науки (літературознавство): збірник наукових праць / за редакцією О.С. Філатової. – № 2 (16), жовтень 2015. – Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2015. – С. 212-217.
5. Франко І. Зібрання творів: у 50 т. / І. Франко – К.: Наук. Думка, 1976-1986. – Т. 21.
6. Фрейд З. Бред и сны в «Градиве» В. Иенсена / З. Фрейд // Классический психоанализ и художественная литература [Электронный ресурс]. – СПб., 2002. – С. 16-35. – Режим доступа: [http://www.e-reading.ws/bookreader.php/114752/Leibin\\_-\\_Klassicheskii\\_psihoanaliz\\_i\\_hudozhestvennaya\\_literatura.pdf](http://www.e-reading.ws/bookreader.php/114752/Leibin_-_Klassicheskii_psihoanaliz_i_hudozhestvennaya_literatura.pdf).
7. Фрейд З. Вступ до психоаналізу/ З.Фрейд; пер. з нім. П. Тарашук. – К.: Основи, 1998. – 709 с.
8. Чехов А.П. Черный монах: повести, рассказы / Антон Чехов. – М.: Эксмо, 2011. – 448 с.

### **Орел Г.В.**

*вихователь гуртожитку,  
ВКНЗ «Коростишівський педагогічний коледж  
імені І.Я. Франка»  
Житомирської обласної ради*

## **ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ НА ПРИНЦИПАХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ**

В умовах сьогодення українська молодь потребує готовності до життя у відкритому європейському суспільстві, впевненості в тому, що вона може позитивно впливати на зміни у суспільстві. Орієнтація на європейську шкалу цінностей – пріоритет у вихованні громадянина-патріота України, який бере активну участь у модернізації суспільства і держави.

Досвід громадянського становлення студенти ВКНЗ «Коростишівський педагогічний коледж імені І. Я. Франка» Житомирської обласної ради мають можливість отримати перш за все через розвиток демократичної культури, засвоєння принципів толерантності, формування необхідних громадянських та соціальних компетентностей. Випускник закладу має бути готовим до життя у відкритому сучасному європейському просторі.

У Методичних рекомендаціях з актуальних питань європейської інтеграції України наголошується, що поширення євроінтеграційних стратегій в українському суспільстві визначає головні напрями модернізації роботи з учнівською, студентською, батьківською та педагогічною громадськістю в основі якої – ідея всебічного й гармонійного розвитку особистості як найвищої загальнолюдської цінності. Вона передбачає постійне вдосконалення сутнісних

сил людини, забезпечення її конкурентоспроможності та мобільності, формування свободи думки та дії, усвідомлення гордості за свою державу, й на цій основі – підвищення рівня розвитку всього суспільства [3, с. 1].

Ми є свідками того, що у сучасній українській державі відбуваються зміни в акцентах розвитку особистості. Сьогодні педагоги мають дбати про дієвого громадянина, який любить свою Батьківщину й бере активну участь у модернізації суспільства та держави, шанує національні та європейські цінності.

Зміцнення демократичної культури студентів призведе до зменшення рівня нетерпимості та упереджень, а також скорочення кількості випадків насильства у молодіжному середовищі [5, с. 40].

Інтегрування в систему європейських демократичних цінностей передбачає постійне вдосконалення сутнісних сил людини, забезпечення її конкурентоспроможності та мобільності, формування свободи думки та дії, усвідомлення гордості за свою державу, й на цій основі – підвищення рівня розвитку всього суспільства.

У різні часи поняття толерантності співвідносилося з цілим рядом категорій, так, зокрема, Платон визначав його, як соціальне згуртування; Аристотель, як серединний душевний склад; Дж. Локк – як віротерпимість; І. Кант – як доброту. Проте, на мою думку, більш влучнішим буде визначення цього поняття з урахуванням характеристик духовно-морального стану культури особистості.

16 листопада 1995 року Резолюцією Генеральної конференції ЮНЕСКО було затверджено «Декларацію принципів толерантності» – основоположний міжнародний документ, в якому сутність толерантності детермінується як «повага, прийняття та правильне розуміння всієї багатоманітності культури, форм самовияву і прояву» [1, с. 1].

У Декларації зазначено, що толерантність – це гармонія в багатоманітності, не тільки моральний обов'язок, а й політична та правова потреба. Толерантність – це добродійність, яка робить можливим досягнення миру і сприяє заміні культури війни культурою миру. Толерантність трактується як активне ставлення, що формується на базі визнання універсальних прав і основних свобод людини. Толерантність – це поняття, яке передбачає відмову від догматизму, від абсолютизації істини і яке утверджує норми, встановлені у міжнародних актах в галузі прав людини [1, с. 2].

Особливо важливою є реалізація принципів толерантності в освітній сфері, оскільки притаманна українському суспільству культурна різноманітність, яка вимагає навчання молоді толерантній взаємодії.

Будь-яка система освіти спирається на певний світогляд. У Концепції «Нова українська школа» наголошується, що потрібна докорінна реформа, яка зупинить негативні тенденції, яка перетворить українську школу на важіль соціальної рівності та згуртованості [4, с. 10].

Концепція «Нова українська школа» наголошує, що потрібна докорінна реформа, яка зупинить негативні тенденції, яка перетворить українську школу на важіль соціальної рівності та згуртованості [4, с. 12].

У Законі України «Про освіту» зазначено, що метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору [2, с. 1].

Нові освітні стандарти будуть ґрунтуватися на «Рекомендаціях Європейського Парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя». У Ключових компетентностях даємо таке тлумачення соціальної та громадянської компетентності: «Усі форми поведінки, які потрібні для ефективної та конструктивної участі у громадському житті, в сім'ї, на роботі. Уміння працювати з іншими на результат, попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів. Повага до закону, дотримання прав людини і підтримка соціокультурного різноманіття» [4, с. 12].

У демократичному громадянському суспільстві гуманістична мораль, як форма суспільної свідомості, не може бути відірвана від цінностей християнської етики. Християнські цінності – це абсолютно вічні цінності – загальнолюдські цінності, що мають універсальне значення та необмежену сферу застосування (доброта, правда, любов, чесність, гідність, краса, мудрість, справедливість та ін.). Саме абсолютні цінності є історично сформованим підґрунтям формування моральності кожної особистості та головним дієвим фактором судження кожної окремої людини про такі категорії як правильно чи неправильно, добре чи зле, чесно чи нечесно тощо. Особистісні переконання та цінності формуються насамперед під впливом абсолютних вічних понять.

Основною цінністю є також солідарність. Солідарність – це насамперед уміння правильно жити у суспільстві, допомагати іншим, усвідомлювати свою єдність з власним народом. Вона базується на розумінні людиною самої себе як частинки певної спільноти, даного народу чи світової цивілізації взагалі. Солідарність дуже тісно пов'язана з любов'ю до світу.

Особливості суспільного життя висувають вимоги до особистісних та професійних якостей майбутніх спеціалістів. Вступ до європейського та світового освітнього простору зобов'язує кожного педагога вищого навчального закладу до усвідомлення великої відповідальності за виховання майбутніх фахівців, їх конкурентоспроможність і професійну компетентність.

Система виховної роботи з мешканцями гуртожитку педагогічного коледжу спрямована не лише на опанування ними певних теоретичних знань, спеціальних умінь, навичок та технік, а також, на вироблення у майбутніх фахівців особистісних характеристик: системи цінностей, психологічної культури, самосвідомості.

Усвідомлювати себе європейцями студентам гуртожитку дають змогу проведення годин спілкування з елементами тренінгу «Толерантний світ —

гармонійний світ», де розкрили поняття толерантності, використовуючи афоризми видатних людей та ознайомилися з положеннями «Декларації принципів толерантності». Студенти першого курсу залучені до реалізації квест-проекту «Багатолика Україна в багатоликому світі». Доброю традицією стали віртуальні відео-круїзи «Чарівними куточками Європи», під час яких студенти отримують цікаву країнознавчу інформацію. Високою ефективністю відзначались інтерактивні заходи: круглий стіл «Молодь за євроінтеграцію»; тренінг «Реалізуємо права та дотримуємось обов'язків», година спілкування «Яким має бути європеєць?». З метою розвитку у студентів власних суджень щодо місця України в Європейському суспільстві проводили інтелектуальний марафон «Вивчай Європу – змінюй Україну – країна починається з тебе!»

Важливим завданням педагогічного вищого навчального закладу є підготовка фахівця, який вирізняється, насамперед, толерантністю і терпимістю до різних думок, поглядів та переконань, неупередженістю у ставленні до колег, партнерів і подій, здатного самостійно будувати як власне життя, так і життя своєї країни.

На даному етапі розвитку, який переживає Україна, та її інтеграції у Європейську і світову спільноту питання виховання у молоді толерантності на принципах моралі, поваги до різноманітності світу виходять на одне з важливих місць. Це зумовлено й тим, що одним із соціальних феноменів сучасного українського суспільства виступає полікультурність середовища, в якому толерантність є умовою формування світогляду молоді. Зважаючи на те, що саме від участі молоді в суспільному просторі залежить виживання людства у найближчому майбутньому, толерантність, як основа світосприйняття молоді, шляхом домінування в комплексі цінностей має виконувати регулюючу функцію в молодіжному середовищі студентами педагогічного коледжу – майбутніми фахівцями в галузі освіти.

### Список використаних джерел:

1. Декларація принципів толерантності. Утв. Рез. 5.61 генеральної конференції ЮНЕСКО від 16 листопада 1995 року.
2. Закон України «Про освіту» № 2145-VIII від 5 вересня 2005 року.
3. Методичні рекомендації щодо організації інформаційно-просвітницької роботи з учнівською, педагогічною та батьківською громадськістю з актуальних питань європейської інтеграції України, серпень 21, 2017.
4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. (Ухвалено рішенням колегії Міністерства освіти та науки України від 27.10.2016.).
5. Тарасюк Л. С. Проблема культури толерантності в сучасному суспільстві / Л. С. Тарасюк // Гуманітар. часоп. – 2013 – № 1 – С. 39-44.